

Nr 53.

Aukom till riksdagens kansli den 3 april 1919 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående driftkostnader under år 1920 för egnahemslånefonden.
(1:a avd.)

I en till riksdagen den 18 mars 1919 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 317, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för beredande under år 1920 av bidrag till egnahemslåneförmedlare för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med belopp, motsvarande för varje låneförmedlare en halv procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari låneförmedlaren på grund av från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppföra ett belopp av 290,000 kronor att utgå direkt av fondens avkastning.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Då egnahemslånefonden år 1904 inrättades, medgav riksdagen, att såsom bidrag till hushållningssällskapen för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster finge årligen utgå ett belopp, motsvarande för varje hushållningssällskap en halv procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari sällskapet på grund av från fonden utbekomna statslån vid årets början häftat till staten.

Då vid 1908 års riksdag vissa förändringar blevo vidtagna i de för egnahemslånerörelsen gällande bestämmelser, medgavs även låne-

förmedlande aktiebolag och föreningar rätt att komma i åtnjutande av samma förvaltningsbidrag.

Dessa bidrag utgingo i början från fondens medel men därefter från särskilda av riksdagen å extra stat anvisade anslag.

Med anledning av 1911 års riksdags beslut om ändrade grunder för riksstatsens uppställning hava för vart och ett av åren 1912—1919 för enahanda ändamål medel beviljats av riksdagen att utgå av egnahemslånefondens avkastning. De anvisade beloppen hava utgjort 110,000 kronor för år 1912, 135,000 kronor för år 1913, 170,000 kronor för år 1914, 190,000 kronor för år 1915, 200,000 kronor för år 1916, 225,000 kronor för år 1917, 250,000 kronor för år 1918 och 280,000 kronor för år 1919. Sistnämnda belopp har beräknats med hänsyn därtill, att låneförmedlarnas icke förfallna kapitalskuld ansetts skola vid 1919 års början uppgå till i runt tal 56 miljoner kronor.

Medel till beredande av dylika förvaltningsbidrag böra finnas tillgängliga även för år 1920, och anledning att nu ifrågasätta någon ändring i de grunder, efter vilka dessa bidrag hittills beräknats.

Låneförmedlarnas icke förfallna kapitalskuld vid 1919 års början utgjorde i verkligheten i avjämnat tal 51,850,000 kronor. Om härtill läggas de av Kungl. Maj:t för år 1919 beviljade statslånebeloppen, tillhopa i runt tal 7,500,000 kronor, erhålles en summa av omkring 59,350,000 kronor såsom maximiskuld vid 1920 års början. En halv procent härå motsvarar 296,750 kronor. Då emellertid låneförmedlarnas skuld minskas genom kapitalavbetalningar och städse extra inbetalningar ske med betydande belopp, kan det för år 1920 erforderliga beloppet till förvaltningsbidrag utan risk begränsas till 290,000 kronor.

I proposition den 21 februari 1919 angående vissa egnahemsväsendet berörande frågor har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen bland annat, att jämväl kommuner må kunna vara förmedlare av egnahemslån. Vid bifall till detta förslag bör förvaltningsbidrag enligt nuvarande grunder utgå även till kommunerna. Detta föranleder emellertid icke någon ändring i formuleringen av det beslut, riksdagen plägar årligen fatta angående dylikt förvaltningsbidrag, enär genom detta beslut dylikt bidrag tillerkänts alla låneförmedlare».

Då utskottet icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för beredande under år 1920 av bidrag till egnahemslåneförmedlare för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader

och möjliga förluster med belopp, motsvarande för varje låneförmedlare en halv procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari låneförmedlaren på grund av från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppföra ett belopp av 290,000 kronor att utgå direkt av fondens avkastning.

Stockholm den 3 april 1919.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 48.